

HOSPITALITY AND TOURISM

**Antonina Zarubina, Candidate of Geographical Sciences,
Associate Professor, Associate Professor at the Department
of Philosophy and Social Sciences**

*Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
Kropyvnytskyi, Ukraine*

**Yulia Silchenko, Candidate of Geographical Sciences,
Associate Professor, Associate Professor at the Department
of Philosophy and Social Sciences**

*Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
Kropyvnytskyi, Ukraine*

**Natalia Maslova, Candidate of Geographical Sciences,
Associate Professor, Associate Professor at the Department
of Philosophy and Social Sciences**

*Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
Kropyvnytskyi, Ukraine*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-650-8-15>

DOMESTIC TOURISM IN THE CENTRAL UKRAINIAN REGION: CHALLENGES AND DEVELOPMENT OPPORTUNITIES (A CASE STUDY OF THE KIROVOHRAD REGION)

ВНУТРІШНІЙ ТУРИЗМ У ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКОМУ РЕГІОНІ: ПРОБЛЕМИ ТА МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ (НА ПРИКЛАДІ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Незважаючи на початок повномасштабної російської агресії у 2022 році, інтерес населення до подорожей територією України не лише не зменшився, а в окремих сегментах навіть посилюється. Для значної частини громадян, які через об'єктивні обставини не мають можливості виїзду за кордон, внутрішній туризм став однією з небагатьох доступних форм відпочинку та психологічного відновлення. Воєнні умови сприяли формуванню нових моделей туристичної поведінки, що актуалізує потребу в їх науковому осмисленні [1].

Останніми роками в межах Кіровоградської області спостерігається поступова активізація туристичної діяльності. Регіон характеризується поєднанням чинників, які як стимулюють, так і стримують розвиток внутрішнього туризму. До позитивних передумов належать зростаючий інтерес мешканців великих міст до відпочинку в сільській місцевості, вигідне центральне розташування області в транспортній системі України, розгалужена мережа автомобільних і залізничних шляхів, а також значна кількість об'єктів історико-культурної спадщини. На території області налічується майже шість тисяч пам'яток, що формують потужний культурно-історичний потенціал. Крім того, Кіровоградщина володіє достатнім природно-ресурсним і трудовим потенціалом, сприятливими кліматичними умовами, традиційною гостинністю місцевого населення та відносно доступним ціновим рівнем туристичних послуг. Перспективним є розвиток додаткових видів дозвілля, зокрема екскурсійної діяльності, риболовлі, збирання дикоросів, кінних прогулянок, а також розширення мережі природно-заповідного фонду.

Водночас область залишається проблемною з точки зору рекреаційно-туристичного освоєння. Серед основних стримувальних факторів слід відзначити недостатнє нормативно-правове забезпечення туристичної діяльності, відсутність ефективних механізмів раціонального та екологічно збалансованого використання природних і культурних ресурсів, низький рівень розвитку туристичної інфраструктури та інформаційного супроводу. Негативний вплив також має незадовільний стан значної частини культурно-історичних об'єктів, нестача туристичних маршрутів і відсутність природоохоронних територій найвищого рівня заповідання [3]. З метою оцінювання туристичної привабливості Кіровоградської області та визначення перспектив розвитку внутрішнього туризму авторами використано метод початкового поля за Бартковським у поєднанні з методом бального бонітету [2]. Згідно з методикою, на карту області було накладено сітку з 225 квадратів, кожен з яких оцінювався за сукупністю показників. Під час оцінювання враховувалися рівень лісистості, наявність річок і водойм, транспортна доступність, кількість об'єктів природно-заповідного фонду, туристичних маршрутів, пам'яток історії та культури, музеїв і культових споруд [4]. За результатами бального оцінювання виділено три рівні туристичної привабливості: малопривабливі території (до 9 балів), привабливі

території (9–14 балів) і території з високим туристичним потенціалом (14 балів і більше). Аналіз показав, що майже 45% досліджуваних полів належать до категорії малопривабливих, близько половини мають середній рівень туристичної привабливості, і лише незначна частка територій характеризується високим рівнем насиченості рекреаційними ресурсами. На основі отриманих результатів із застосуванням картографічного методу було створено картосхему туристичної привабливості області, яка відображає просторові відмінності у забезпеченості рекреаційними ресурсами та придатності територій для розвитку туризму. Проведене дослідження свідчить, що Кіровоградська область загалом має достатні передумови для розвитку внутрішнього туризму. Водночас реалізація цього потенціалу потребує цілеспрямованого вдосконалення туристичної інфраструктури, збереження та популяризації історико-культурних об'єктів, розвитку мережі зелених садиб, санаторно-курортних закладів і баз відпочинку. Перспективними напрямками також є впровадження активних та екстремальних видів туризму, зокрема кінного, водного та пригодницького туризму [2; 4].

Література:

1. Зарубіна А.В., Онойко Ю.Ю., Щербатюк Н.І. Сучасні тенденції розвитку внутрішнього туризму. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2227> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-32>
2. Зарубіна А. В., Кирпенко В. М., Коломієць Н. А., Полтавець А. І., Щербатюк Н. І. Перспективи розвитку оздоровчо-рекреаційної та спортивної діяльності в центральноукраїнському регіоні. *Фізичне виховання та спорт*. 2024. № 1. С. 44–54. DOI: <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2024-1-06>
3. Zarubina A. Developing domestic tourism in the context of the new reality. *Social Development: Economic and Legal Issues*. 2025. No. 2. P. 87–95. DOI: <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.2.10>
4. Зарубіна А. В., Кирпенко В. М., Коломієць Н. А., Полтавець А. І., Данилішин І. М. Роль активного туризму та фізичної підготовки в реабілітації та відновленні боєздатності військовослужбовців. *Фізичне виховання та спорт*. 2025. № 1. С. 199–207. URL: <http://journalsofznu.zp.ua/index.php/sport/article/view/4599> <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2025-1-26>